

dosarul nr. 2ra-2158/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (judecător: A.Braga)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători: A.Bostan, A.Pahopol, V.Negru)

DECIZIE

12 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

având în componența sa:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Victor Burduh
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Lolita Rotari,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lolita Rotari
împotriva Tatianeii Gherasimenco cu privire la anularea recipisei, și
la acțiunea reconvențională depusă de Tatiana Gherasimenco împotriva
Lolitei Rotari cu privire la încasarea dobânzii de întârziere,
împotriva deciziei din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin
care a fost respins apelul declarat de Lolita Rotari și menținută hotărârea din 27
ianuarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 13 mai 2015, Lolita Rotari a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Tatianeii Gherasimenco cu privire la anularea recipisei.

În motivarea acestei acțiuni, reclamanta a invocat că la 16 martie 2012 a
eliberat pârâtei Tatiana Gherasimenco o recipisă, potrivit căreia la aceeași dată a
primit de la ultima cu titlu de împrumut suma de 3 830 Euro, cu termenul de
rambursare până la 31 decembrie 2012.

Potrivit reclamantei, realmente acest împrumut însă nu a avut loc, dar nici
nu era planificat, fiind simulat un acord convenit între părțile din litigiu,
conform căruia pârâta urma să-i transmită reclamantei administrarea ÎI
„Gherasimenco Tatiana” care îi aparținea cu drept de proprietate, ulterior în
acest sens, urmând a fi perfectate și actele de transmitere în proprietate.

În continuare, Lolita Rotari a susținut că ținând cont de relațiile de
încredere și prietenie existente la momentul întocmirii recipisei, pârâta Tatiana
Gherasimenco a convins-o să preia gestiunea întreprinderii sus-enunțate care

avea datorii și mărfuri destinate vânzării în sumă de 59 309 lei, sumă care la 15 martie 2012 convertită în valută Euro, a constituit 3 829,28, iar ulterior la insistența părții pentru asigurarea achitării sumei respective, dânsa a eliberat recipisa din 16 martie 2012, fiind indicată suma împrumutului de 3 830 Euro.

La rândul ei, părțile Tatiana Gherasimenco a promis în schimb că la întoarcere din Germania, va perfectă toate actele pentru înregistrarea afacerii pe numele său.

Reclamanta a pretins că la revenirea în Republica Moldova, înțelegerea cu privire la transmiterea afacerii nu a fost realizată și recipisa nu a fost restituită, iar încercând să clarifice situație ivită, a primit amenințări că dacă nu va demisiona din funcția deținută în cadrul întreprinderii, atunci recipisa fictivă va fi folosită în scopul perceperii sumei indicate în aceasta, sumă care de fapt reclamanta n-ar fi primit-o.

În opinia reclamantei, sensul recipisei respective se poate proba prin declarațiile martorilor Margarita Iavorscaia și Natalia Volcova, or, martorii respectivi au auzit discuțiile dintre părțile din litigiu, la caz existând și înregistrări audio însoțite de stenogramă cu privire la discuțiile dintre părți.

Lolita Rotari a subliniat că, ulterior prin hotărârea din 25 iunie 2014 a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău menținută prin decizia din 2 decembrie 2014 Curții de Apel Chișinău și devenită irevocabilă prin încheierea din 22 aprilie 2015 a Curții Supreme de Justiție a fost dispusă încasarea din contul Lolitei Rotari în beneficiul Tatiane Gherasimenco a datoriei în sumă de 3830 Euro sau echivalentul în valută națională la momentul executării hotărârii.

Din considerentul că după cum a invocat reclamanta, recipisa din 16 martie 2012 este un act juridic simulat, iar suma indicată în recipisa vizată cu titlu de împrumut n-ar fi primit-o, a depus prezenta cerere de chemare în judecată, solicitând declararea nulității recipisei din 16 martie 2012 încheiată între părțile din litigiu și semnată de dânsa cu încasarea din contul Tatiane Gherasimenco în beneficiul său a cheltuielilor de judecată efectiv suportate pe marginea prezentului litigiu.

Până la începerea dezbaterilor judiciare, la 20 iulie 2015, Tatiana Gherasimenco a depus acțiune reconvențională împotriva Lolitei Rotari cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, invocând că ea și acțiunea inițială sunt în conexiune, iar judecarea lor simultană ar duce la soluționarea rapidă și justă a litigiului, care prin încheierea din 6 aprilie 2016 a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău acțiunea reconvențională enunțată a fost primită în procedură contencioasă (vol.I,f.d.139).

În motivarea acțiunii reconvenționale, Tatiana Gherasimenco a indicat că, la 16 martie 2012 a încheiat cu Lolita Rotari un contract de împrumut, având ca obiect transmiterea către ultima a sumei de 3830 Euro, cu termenul definitiv de rambursare până la 31 decembrie 2012.

Din considerentul că la scadență părțile nu a executat obligațiunea asumată, nu a restituit împrumutul, iar multiplele solicitări adresate acesteia de a restitui în mod extrajudiciar suma menționată nu s-au soldat cu succes, a fost nevoită să depună într-un alt litigiu cerere de chemare în judecată cu privire la încasarea datoriei, care prin hotărârea irevocabilă din 25 iunie 2014 a Judecătorei

Botanica, mun. Chișinău a fost admisă și dispusă încasarea din contul Lolitei Rotari în beneficiul său a datoriei în sumă de 3830 Euro sau echivalentul în valută națională la momentul executării hotărârii.

Deoarece pârâta Lolita Rotari nu a restituit datoria (împrumutul) în termenul și în modul stabilit în recipisă, iar obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii, Tatiana Gherasimenco a depus prezenta acțiune reconvențională, solicitând inclusiv în urma concretizării pretențiilor încasarea din contul Lolitei Rotari în beneficiul său a dobânzii de întârziere calculată pentru perioada 1 ianuarie 2013 – 2 decembrie 2014 în sumă de 929 Euro, a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 2 000 lei și a taxei de stat achitată pentru depunerea acțiunii reconvenționale în sumă de 500 lei.

Prin hotărârea din 27 ianuarie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, cererea de chemare în judecată depusă de către Lolita Rotari a fost respinsă ca fiind neîntemeiată, iar acțiunea reconvențională depusă de Tatiana Gherasimenco a fost admisă, fiind dispusă încasarea din contul Lolitei Rotari în beneficiul Tatiane Gherasimenco a dobânzii de întârziere a executării obligațiilor conform recipisei din 16 martie 2012 pentru perioada 1 ianuarie 2013 - 2 decembrie 2014 în sumă de 929 Euro, în lei conform cursului valutar stabilit de Banca Națională a Moldovei la data executării hotărârii și a cheltuielilor de judecată în sumă de 2 500 lei, compuse din suma de 500 lei cu titlu de taxă de stat achitată pentru depunerea acțiunii reconvenționale și suma de 2 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice în instanța de fond. S-a scutit Lolita Rotari de plata taxei de stat în sumă de 101,43 lei.

Prin decizia din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Lolita Rotari și menținută hotărârea din 27 ianuarie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central. S-a încasat din contul Lolitei Rotari în beneficiul Tatiane Gherasimenco a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în instanța de apel în sumă de 2000 lei.

Invocând ilegalitatea și netemeinicia deciziei și hotărârii sus-enunțate, la 9 iunie 2018, Lolita Rotari le-a contestat cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care cererea de chemare în judecată inițială cu privire la anularea recipisei să fie admisă integral, iar acțiunea reconvențională depusă de către Tatiana Gherasimenco cu privire la încasarea dobânzii de întârziere să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate în acțiunea inițială și în cererea de apel motivată anexate la dosar, suplimentar invocându-se că, la examinarea cauzei atât instanța de apel cât și prima instanță au interpretat eronat normele de drept material, nefiind constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și anume instanțele de judecată contrar art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile omului nu și-au motivat actele judecătorești ce constituie obiectul recursului și care se solicită a fi casate și nu s-au pronunțat asupra problemelor cele mai importante ridicate în speță, ceea ce este inadmisibil.

La fel s-a mai indicat că, într-adevăr, recurenta a recunoscut că a semnat recipisa în baza căreia prin hotărârea irevocabilă din 25 iunie 2014 a

Judecătoria Botanică, mun. Chișinău a fost dispusă încasarea din contul ei în beneficiul intimatei Tatiana Gherasimenco a sumei de 3830 Euro, însă aceste fapte nu pot constitui drept temei absolut pentru excluderea veridicității explicațiilor recurente referitor la circumstanțele întocmirii acestei recipise, or, recipisa din 16 martie 2012 în baza căreia Tatiana Gherasimenco și-a întemeiat pretențiile, este una simulată, deoarece părțile la momentul semnării acesteia, prin simulație au manifestat intenția de a ascunde un alt act juridic, cu atât mai mult că, caracterul simulat al recipisei din 16 martie 2012 l-au confirmat și martorii audiați în primă instanță: Victoria Capitanciuc și Vladimir Baltean, pe când instanțele de judecată greșit nu au atribuit o forță probantă circumstanțelor prezentate de martorii respectivi.

Prin urmare, cele relatate mai sus indică asupra faptului că, tranzacția rezultată din recipisa din 16 martie 2012 nu a avut loc în realitate, aceasta fiind doar una aparentă, fără intenția de a produce efecte juridice, fapt ce contravine normelor imperative și respectiv, este lovită de nulitate absolută în virtutea legii, or, nu este clar modul de executare a obligațiilor.

Plus la aceasta, soluționarea cauzei anterioare privind încasarea datoriei în baza recipisei din 16 martie 2012 a avut loc în absența sa, care nu s-a prezentat în ședința de judecată din motive ce nu-i pot fi imputate și anume pentru că nu a fost legal citată despre data, ora și locul ședințelor de judecată.

În atare împrejurări, instanțele de judecată nu au asigurat respectarea principiului disponibilității în drepturi a părților la proces, deoarece recurenta Lolita Rotari a fost privată de posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția procesuală în cadrul procesului de judecată, fiind în imposibilitate de a prezenta argumentele referitor la circumstanțele întocmirii recipisei enunțate și de a depune acțiune reconvențională cu privire la anularea recipisei.

Cât privește acțiunea reconvențională din prezentul litigiu depusă de Tatiana Gherasimenco cu privire la încasarea dobânzii de întârziere aceasta este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, or, la caz s-a probat cert că datoria de bază a fost achitată, iar dacă obligația este stinsă, debitorul nu este obligat să plătească dobânda de întârziere, în apel fiind invocate prevederile art. 586 și 642 Cod civil, însă instanța de apel nu s-a expus nici într-un fel asupra aplicabilității acestor norme.

Ca urmare, instanțele de judecată s-au eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de înlăptuire a actului de justiție, au examinat superficial circumstanțele cauzei, nu au intrat în esența litigiului și nu au apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâri neîntemeiate de respingere a acțiunii inițiale și de admitere a acțiunii reconvenționale, astfel fiindu-i încălcat în mod direct dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei (vol.II,f.d.37-39).

La 24 septembrie 2018, în adresa intimatei Tatiana Gherasimenco a fost expediată copia recursului declarat de Lolita Rotari, totodată intimata fiind înștiințată despre necesitatea depunerii referinței (vol.II,f.d.47).

Prin referința depusă la 19 octombrie 2018, Tatiana Gherasimenco a solicitat declararea recursului declarat de Lolita Rotari ca inadmisibil, deoarece acesta nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod

de procedură civilă, or, argumentele invocate în recursul enunțat se referă la dezacordul recurrenței cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia recurată ce constituie obiectul prezentului recurs și ce se solicită a fi anulată la 13 februarie 2018 (vol.II,f.d.24), însă date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat de Lolita Rotari la 9 iunie 2018, este în termen (vol.II,f.d.40).

Prin încheierea din 7 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Lolita Rotari a fost considerat admisibil și fără a prejudicia fondul a fost dispusă judecarea acestuia de către completul din 5 judecători (vol.II,f.d.49).

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Lolita Rotari din alte motive decât cele invocate în cererea de recurs, de a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea admiterii integrale a pretenției din acțiunea reconvențională cu privire la încasarea dobânzii de întârziere cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi, prin care pretenția enunțată să fie admisă parțial. În rest, pretenția respectivă urmează a fi respinsă, iar decizia instanței de apel și hotărârea urmează a fi menținute.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărâre.

După cum denotă actele cauzei, într-un alt litigiu vizînd aceleași părți, prin hotărârea din 25 iunie 2014 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău menținută prin decizia din 2 decembrie 2014 Curții de Apel Chișinău și devenită

irevocabilă prin încheierea din 22 aprilie 2015 a Curții Supreme de Justiție, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de către Tatiana Gherasimenco împotriva Lolitei Rotari cu privire la încasarea datoriei în baza recipisei din 16 martie 2012 care se solicită a fi anulată în prezenta speță, fiind dispusă încasarea din contul Lolitei Rotari în beneficiul Tatiane Gherasimenco a datoriei în sumă de 3830 Euro sau echivalentul în valută națională la momentul executării hotărârii (vol.I,f.d.32-39).

În corespundere cu prevederile art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sînt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Sub acest aspect, instanța de recurs reține că din conținutul hotărârilor menționate s-a constatat cu putere de lucru judecat că potrivit recipisei din 16 martie 2012 întocmită de către Lolita Rotari, se atestă faptul că ultima îi datorează Tatiane Gherasimenco suma de 3830 Euro, obligîndu-se restituirea sumei datorate împrumutătorului până la 31 decembrie 2012.

La fel, s-a constatat că recipisa din 16 martie 2012 încheiată între Tatiana Gherasimenco și Lolita Rotari, semnată de ultima corespunde condițiilor de valabilitate ale actului juridic, totodată întrunesc cele trei elemente esențiale și anume: părțile – subiectul activ Tatiana Gherasimenco, iar cel pasiv Lolita Rotari; conținutul raportului obligațional care constă în dreptul de creanță și obligațiile corelative ale subiecților, precum și obiectul raportului juridic, ce reprezintă obligația creditorului Tatiana Gherasimenco de a acorda debitorului Lolita Rotari un împrumut în sumă de 3830 Euro și a debitorului Lolita Rotari de a restitui împrumutul până la 31 decembrie 2012.

Totodată, faptul întocmirii și semnării recipisei de către Lolita Rotari a fost confirmat nemijlocit de aceasta, iar actul de împrumut manifestat prin întocmirea recipisei corespunde exigențelor legislației civile referitoare la forma și conținutul actului juridic și temeiuri de nulitate a acestui act de împrumut nu au fost stabilite.

Reieșind din cele menționate și având în vedere că circumstanțele constatate printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, au puterea de lucru judecat (res judicata), ceea ce presupune că actul final al îmfăptuirii justiției beneficiază de o prezumție indiscutabilă, că exprimă adevărul și că, nu trebuie contrazisă de o altă hotărâre, este cert constatat faptul că între Tatiana Gherasimenco și Lolita Rotari s-a stabilit un raport juridic în baza actului în temeiul căreia o parte a acordat un împrumut, iar cealaltă parte s-a obligat (prin recipisă) să restituie suma primită.

Din considerentul că după cum a invocat reclamanta, recipisa din 16 martie 2012 în baza căreia pârâta Tatiana Gherasimenco și-a întemeiat pretențiile în litigiul anterior, este un act juridic simulat, pe motiv că părțile la momentul semnării acesteia, prin simulație au manifestat intenția de a ascunde un alt act juridic, iar suma indicată în recipisa vizată cu titlu de împrumut n-ar fi primit-o, a depus prezenta cerere de chemare în judecată, solicitând declararea nulității

recipisei din 16 martie 2012 încheiată între părțile din litigiu și semnată de dânsa cu încasarea din contul Tatiane Gherasimenco în beneficiul său a cheltuielilor de judecată efectiv suportate pe marginea prezentului litigiu (vol.I,f.d.4-5).

La rândul său, deoarece Lolita Rotari nu a restituit datoria (împrumutul) în termenul și în modul stabilit în recipisă, iar obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii, la 20 iulie 2015 reclamanta-pârâtă Tatiana Gherasimenco a depus împotriva Lolitei Rotari acțiune reconvențională, solicitând inclusiv în urma concretizării pretențiilor, încasarea din contul Lolitei Rotari în beneficiul său a dobânzii de întârziere calculată pentru perioada 1 ianuarie 2013 – 2 decembrie 2014 în sumă de 929 Euro, a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 2 000 lei și a taxei de stat achitată pentru depunerea acțiunii reconvenționale în sumă de 500 lei, acțiunea reconvențională fiind întemeiată pe faptul că (vol.I,f.d.45-48,98-103,160,177-179).

Judecând cauza în fond, prima instanță având ca obiect anularea recipisei și încasarea dobânzii de întârziere, prin hotărârea din 27 ianuarie 2017 s-a pronunțat în favoarea netemeinicii acțiunii inițiale cu respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată și temeiniciei acțiunii reconvenționale, pe care a admis-o integral.

Întru susținerea poziției sale, prima instanță a concluzionat că actul de împrumut manifestat prin întocmirea recipisei care se solicită a fi anulată corespunde exigențelor legislației civile referitoare la forma și conținutul actului juridic și temeieri de nulitate a acestui act de împrumut nu au fost stabilite, motiv pentru care acțiunea inițială cu privire la anularea recipisei a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Referitor la acțiunea reconvențională, instanța de fond a considerat-o întemeiată, motiv pentru care prin prisma art. 619 alin. (2) Cod civil a admis-o integral, motivându-și soluția prin faptul că contractul de împrumut (recipisa) din 16 martie 2012 este cu titlu oneros, fiind purtător de dobândă și Lolita Rotari nu și-a executat obligațiunile și nu a restituit datoria (împrumutul) în termenul și în modul stabilit în recipisa vizată, iar obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii.

Subsecvent, instanța de fond a reținut că dobânda de întârziere prevăzută de art. 619 Cod civil, reprezintă o modalitate de despăgubire pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare, considerându-se că are loc folosirea mijloacelor financiare străine. La rândul său, folosirea mijloacelor financiare străine are loc în cazurile în care cumpărătorul reține plata pentru bunurile procurate, clientul reține plata pentru lucrările executate și serviciile prestate, locatarul întârzie să achite chiria (vol.I,f.d.192-200).

Soluția instanței de fond a fost menținută de către instanța de apel.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel prin decizia din 13 februarie 2018 a concluzionat că prima instanță a examinat cauza sub toate aspectele, stabilind cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt, caracteristicile raportului juridic litigios, legea materială ce guvernează raportul juridic. De asemenea, în cadrul judecării cauzei, instanța de judecată a creat

participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptul la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea a Drepturilor Omului (vol.II,f.d.25-32).

Instanța de recurs analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, ajunge la concluzia că deși, la soluționarea cauzei au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanțelor de judecată ierarhic inferioare în privința admiterii integrale a pretenției invocată în acțiunea reconvențională depusă de către Tatiana Gherasimenco cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și soluția dată în sensul menționat sunt greșite. În rest, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, concluzia instanțelor de judecată despre necesitatea respingerii acțiunii inițiale cu privire la anularea recipisei și admiterii pretenției invocată în acțiunea reconvențională cu privire la încasarea cheltuieliilor de judecată sunt juste, ele având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 Cod de procedură civilă.

Cu referire la acțiunea inițială depusă de către Lolita Rotari împotriva Tatiane Gherasimenco cu privire la anularea recipisei din 16 martie 2012, instanța de recurs consideră oportun de a reitera în prezenta speță prevederile art. 666 alin. (1) Cod civil, care statuează expres că, contractul este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.

În conformitate cu art 667 alin. (1) Cod civil, părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele normelor imperative de drept, contracte și pot stabili conținutul lor.

În temeiul art. 8 alin. (2) lit. a) Cod civil, drepturile și obligațiile civile apar din contracte și din alte acte juridice, care conform art. 10 Cod civil se realizează pe cale judiciară, inclusiv prin metodele statuate la art. 11 Cod civil, care reglementează operarea apărării inclusiv prin recunoașterea dreptului, restabilirea acestuia, dar și alte căi prevăzute de Lege.

Conform art. 9 alin. (1) Cod civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri.

În conformitate cu art. 210 alin. (1) Cod civil, trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

În corespundere cu art. 512 alin. (1) Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Dispoziția art. 572 alin. (2) Cod civil, statuează expres că, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

În accepțiunea art. 514 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Prin urmare, efectul general al oricărei obligații este de a da creditorului dreptul de a obține de la debitor îndeplinirea exactă a prestației la care s-a obligat. De esența acestui principiu este faptul că obligațiile se consideră executate în mod corespunzător, dacă sunt respectate toate condițiile prevăzute în actul din care au luat naștere, precum ar fi cele privitoare la obiectul, subiectele, locul, timpul și modul de executare. Condițiile, cărora trebuie să corespundă executarea obligațiilor sunt determinate de lege sau contract.

Buna-credință este o cerință legală, potrivit căreia părțile contractante trebuie să-și execute obligațiile asumate astfel încât efectele contractului să corespundă, în cel mai înalt grad, voinței lor reale.

În temeiul art. 221 alin. (2) Cod civil, actul juridic încheiat cu intenția de a ascunde un alt act juridic (actul juridic simulat) este nul. Referitor la actul juridic avut în vedere de părți se aplică regulile respective.

În sensul normei enunțate este de înțeles că simulația presupune, deci, existența concomitentă, între aceleași părți, a doua contracte: unul public (aparent) prin care se creează o anumită aparență juridică ce nu corespunde realității și altul secret (contra înscris) care corespunde voinței reale a părților și prin care acestea anihilează, în tot sau în parte, aparența juridică creată prin actul public, simulat.

Raportând la caz cadrul legal enunțat și reieșind din constatările susmenționate, instanța de recurs reține că instanțele de judecată inferioare întemeiat au concluzionat despre necesitatea respingerii acestei acțiuni, or, recurenta-reclamantă Lolita Rotari, având obligația probațiunii în judecată, nu a prezentat, în sensul art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, probe concludente și admisibile, ce ar confirma că, recipisa din 16 martie 2012 anularea căreia se solicită este simulată, cu atât mai mult că, instanțelor de judecată le-a fost prezentată doar recipisa care confirmă faptul împrumutului, iar actul juridic secret care ar corespunde voinței reale a părților, după cum invocă reclamanta în acțiunea inițială (de înstrăinare a unei întreprinderi), nu a fost prezentat și nici nu s-a invocat existența unui asemenea înscris.

Mai mult decât atât, actul juridic urmează a fi recunoscut ca simulat, în temeiul art. 221 alin. (2) Cod civil (temei în baza căruia reclamanta și-a întemeiat acțiunea cu privire la anularea recipisei), numai în cazul în care ambele părți nu au intenția să-l execute. În cazul executării actului juridic doar de către o parte, aceasta nu va putea invoca nulitatea actului juridic considerându-l simulat, pe când la caz, Tatiana Gherasimenco nu recunoaște simularea actului juridic.

Prin urmare, argumentele Lolitei Rotari referitor la circumstanțele semnării recipisei de acordare a împrumutului în scopul ascunderii actului juridic de înstrăinare a ÎI „Gherasimenco Tatiana” sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse, or, simularea actului este exclusiv o percepție subiectivă a Lolitei

Rotari, iar aceasta nu constituie un temei de nulitate absolută a actului juridic, cu atât mai mult că după cum s-a menționat supra, cealaltă parte a actului juridic, Tatiana Gherasimenco nu recunoaște simularea actului juridic, motiv ce impune să se ajungă la concluzia că la caz nu s-au stabilit temeiuri de nulitate în sensul normei prevăzute la art. 220 alin. (2) Cod civil.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reiterează prevederile art. 195 Cod civil, care indică expres că, actul juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile. Plus la aceasta, conform art. 199 Cod civil, consimțământul este manifestarea, exteriorizată, de voință a persoanei de a încheia un act juridic. Consimțământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice și nu este viciat. La fel, conform art. 679 alin. (1) Cod civil, contractul se consideră încheiat dacă părțile au ajuns la un acord privind toate clauzele lui esențiale.

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că la încheierea recipisei din 16 martie 2012, părțile Lolita Rotari și Tatiana Gherasimenco și-au exprimat acordul, nefiind întrunite condițiile vicierii consimțământului acestora asupra actului care a fost încheiat.

Or, părțile sunt libere să încheie orice contracte și să determine conținutul acestora, în limitele impuse de lege, de ordinea publică și de bunele moravuri. Libertatea contractuală este corolarul juridic al libertății înțeles ca produs al voinței conștiente și libere.

La rândul său, libertatea contractuală, consecință primară a autonomiei de voință se exprimă prin posibilitatea individului de a încheia sau nu un contract. Nimeni nu poate fi forțat să intre în raporturi contractuale, nimeni nu poate forța pe celălalt să încheie un contract, dar și invers - nimeni nu poate fi împiedicat să încheie un anumit contract. Libertatea contractuală se exprimă și prin libertatea părților de a-și alege forma contractului și de a stabili conținutul. Dacă orice contract este just prin sine și obligația se naște din voințele părților, este normal ca acestea să poată să își stabilească conținutul și forma de manifestare a voințelor lor juridice.

În acest context, nu pot constitui temei de admitere a recursului, casarea actelor judecătorești ce constituie obiectul prezentului recurs cu emiterea unei hotărâri noi, de admitere a acțiunii inițiale și de respingere a acțiunii reconvenționale nici argumentele Lolitei Rotari precum că, circumstanțele semnării recipisei de acordare a împrumutului în scopul ascunderii actului juridic de înstrăinare a ÎI „Gherasimenco Tatiana” se confirmă prin înscrisul din 15 martie 2012 anexat la dosar și semnat de către pârâta Tatiana Gherasimenco din care rezultă că, în total valoarea mărfurilor rămase și transmise reclamantei de către pârâtă a constituit suma de 59309 lei, care fiind convertiți în euro în aceeași zi a constituit suma de 3829,28 Euro, sumă pentru care la 16 martie 2012 reclamanta a fost nevoită să întocmească recipisa care se solicită a fi anulată.

Or, înscrisul enunțat nu denotă că recipisa de acordare a împrumutului a fost semnată în scopul ascunderii actului juridic de înstrăinare a ÎI „Gherasimenco Tatiana”, dar stabilește creanțele existente a întreprinderii respective acordată în gestiunea recurentei Lolita Rotari, în perioada când Tatiana Gherasimenco a fost plecată peste hotare, iar cunoașterea despre datoriile respective era necesară pentru Lolita Rotari care din 29 februarie 2012 a fost angajată în funcția de director financiar, pentru gestionarea eficientă a ÎI „Gherasimenco Tatiana”, cu atât mai mult că înscrisul respectiv nu poate fi imputat creditorului Tatiana Gherasimenco și nu poate constitui temei legal pentru declinarea responsabilităților debitoriale certe.

Realmente, Tatiana Gherasimenco i-a acordat debitorului Lolita Rotari un împrumut în sumă de 3830 Euro, ultima beneficiind de această sumă, fiind obligată legal să o restituie până la 31 decembrie 2012, ceea ce se confirmă prin hotărârea irevocabilă din 25 iunie 2014 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău.

Nu pot fi reținute nici argumentele Lolitei Rotari precum că, caracterul simulat al recipisei din 16 martie 2012 a fost confirmat inclusiv de martorii audiați în primă instanță, or, o astfel de tranzacție, nu poate fi confirmată prin declarațiile martorilor, deoarece conform art. 210 alin. (1) Cod civil, trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului, iar prin prisma art. 211 alin. (1) Cod civil, nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părțile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic.

La fel, neîntemeiate sunt și argumentele recursului precum că, soluționarea cauzei anterioare privind încasarea datoriei în baza recipisei din 16 martie 2012 a avut loc în absența recurentei Lolitei Rotari, care nu s-a prezentat în ședințele de judecată din motive ce nu-i pot fi imputate și anume pentru că nu a fost legal citată despre data, ora și locul ședințelor de judecată, iar în atare împrejurări, instanțele de judecată nu au asigurat respectarea principiului disponibilității în drepturi a părților la proces, deoarece recurenta Lolita Rotari a fost privată de posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția procesuală în cadrul procesului de judecată, fiind în imposibilitate de a prezenta argumentele referitor la circumstanțele întocmirii recipisei sus-indicate și de a depune acțiune reconvențională cu privire la anularea recipisei.

Or, modul în care s-a examinat cauza în litigiul anterior nu este obiect al recursului, ci doar legalitatea și temeinicia deciziei din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 27 ianuarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

În atare circumstanțe, Colegiul judiciar apreciază că poziția Lolitei Rotari este una de rea credință îndreptată spre eschivarea de la executarea obligațiilor asumate prin actul juridic. Or, în speță nu au fost prezentate probe veridice care combat sau pun la îndoială faptul că, Lolita Rotari a împrumutat de la Tatiana Gherasimenco suma de 3830 Euro, iar recipisa în baza căreia Tatiana Gherasimenco și-a întemeiat pretențiile în litigiul anterior a dat naștere la drepturi și obligații civile și a produs efecte juridice.

Nu pot constitui temei de admitere a recursului, casarea actelor judecătorești ce constituie obiectul prezentului recurs cu emiterea unei noi hotărâri, de admitere a acțiunii inițiale și de respingere a acțiunii reconvenționale nici argumentele Lolitei Rotari precum că obligația în baza recipisei din 16 martie 2012 a fost stinsă, iar dacă obligația este stinsă debitorul nu este obligat să plătească dobânda de întârziere, or, până la data depunerii acțiunii reconvenționale, pârâta Lolita Rotari nu a restituit suma împrumutată, adică când datoria debitorului a ajuns la scadență, aceasta nu a fost executată, împrumutul fiind restituit de recurenta Lolita Rotari doar după depunerea acțiunii reconvenționale cu privire la încasarea dobânzii de întârziere.

Prin urmare, Lolita Rotari având obligația restituirii datoriei la data limită indicată în recipisa sus-indicată, nu și-a executat această obligație în termenul stabilit, iar întârzierea în executarea obligațiilor pecuniare are drept consecință plata dobânzii de întârziere, motiv ce impune să se ajungă la concluzia că în speță, încasarea dobânzii de întârziere poate avea loc pentru perioada anterioară stingerii obligației, adică de la data când urma a fi restituit împrumutul și până la data solicitată în acțiunea reconvențională.

Cu referire la pretinsa solicitare a reclamantei Lolita Rotari invocată în cererea de chemare în judecată cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, aceasta corect a fost respinsă de către instanțele de judecată ca neîntemeiată, or, respingerea pretenției principale cu privire la anularea recipisei dictează necesitatea respingerii solicitării subsidiare privind compensarea cheltuielilor de judecată suportate pe marginea prezentului litigiu, iar pretenția secundară urmează soarta pretenției principale care a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Referitor la acțiunea reconvențională depusă de Tatiana Gherasimenco împotriva Lolitei Rotari cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, instanța de recurs consideră oportun de a reitera prevederile art. 668 alin. (1) Cod civil, potrivit căruia contractul încheiat legal obligă părțile nu numai la ceea ce au stipulat expres, dar și la tot ceea ce rezultă din natura lui în conformitate cu legea, cu uzanțele sau cu principiile echității, iar alin. (3) al aceluiași articol indică expres că, contractul poate fi modificat sau rezolvit numai în conformitate cu clauzele sale ori prin acordul părților dacă legea nu prevede altfel.

De altfel, materialele cauzei, atestă cu certitudine că în speță, contractul de împrumut este cu titlu oneros, fiind purtător de dobândă.

Iar, în corespundere cu art. 872 alin. (1) Cod civil, în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o dobândă în mărimea prevăzută la art. 619 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Aici se va remarca că dobândă poate fi solicitată de împrumutător în cazul neexecutării de către împrumutat a obligației de restituire a împrumutului, indiferent de faptul dacă dobânda a fost sau nu stipulată în contract, or, prin lipsa de folosință a unei sume de bani, creditorului i se provoacă un prejudiciu, în cazul nerambursării împrumutului în termen.

La caz, urmează a fi reținute și prevederile art. 619 alin. (1) și (2) Cod civil, conform căruia obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada

întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Aici este de menționat că dobânda de întârziere prevăzută de art. 619 Cod civil, reprezintă o modalitate de despăgubire pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare, considerându-se că are loc folosirea mijloacelor financiare străine. La rândul său, folosirea mijloacelor financiare străine are loc în cazurile în care cumpărătorul reține plata pentru bunurile procurate, clientul reține plata pentru lucrările executate și serviciile prestate, locatarul întârzie să achite chiria.

În cazul în care dobânda de întârziere pentru neexecutarea obligațiilor pecuniare nu a fost stabilită prin contract scris între părți, creditorul este îndreptățit la plata sumei de bani și a dobânzilor de întârziere numai atunci când datoria debitorului a ajuns la scadență și nu a fost executată, condiție prezentă în speță.

Totodată, norma de blanchetă sus-enunțată la care se face referire și anume art. 585 Cod civil, reglementează expres că, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Iar prin rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei se subînțelege acea rată, care este aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt. Caracterul rezonabil se determină în fiecare caz aparte, inclusiv este necesar să se țină cont de clauzele contractuale, de tipul contractului, de faptul dacă a fost stipulată vreo garanție a debitorului, de termenul contractului, de condițiile de creditare ale băncii. Este rezonabilă, de asemenea, acea dobândă, care este mai aproape de mărimea ratei de bază a Băncii Naționale a Moldovei.

Instanța de recurs reține că în interpretarea corectă a prevederilor art. 619 Cod civil, este de înțeles că dobânda de întârziere în mărime de 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 Cod civil se aplică în privința persoanelor fizice care, la încheierea contractului dețineau calitatea de consumator, iar dobânda de întârziere în mărime de 9% se calculează pentru contractele încheiate între persoanele juridice, persoane fizice și între persoane fizice și juridice care nu dețineau calitatea de consumator.

Potrivit art. 1 din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, consumator este orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător sau profesională.

Instanțele de judecată nu au ținut cont de aceste prevederi legale și neîntemeiat au admis integral pretenția din acțiunea reconvențională cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, dispunând în acest sens încasarea din contul Lolitei Rotari în beneficiul Tatianei Gherasimenco a dobânzii de întârziere în temeiul art. 619 alin. (2) Cod civil, în sumă de 929 Euro, pentru neexecutarea în termen a obligațiilor asumate prin recipisa din 16 martie 2012.

Or, în situația în care Lolita Rotari nu a restituit datoria (împrumutul) în termenul și în modul stabilit în recipisa din 16 martie 2012, iar întârzierea în executarea obligațiilor pecuniare are drept consecință plata dobânzii de întârziere, în cazul Lolitei Rotari survin efectele prevederilor art. 619 alin. (1) Cod civil, în conformitate cu care obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii în mărime de 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel, deoarece la caz, s-a stabilit incontestabil că în recipisa care a dat naștere raportului juridic, Lolita Rotari figurează ca persoană fizică, deținând calitatea de consumator, cu atât mai mult că din conținutul recipisei respective nu rezultă că Lolita Rotari a împrumutat suma de 3830 Euro cu scopul de a desfășura o anumită activitate de întreprinzător sau profesională pentru a obține un oricare venit.

Pe când, prevederea art. 619 alin. (2) în temeiul căroră Tatiana Gherasimenco și-a întemeiat cerințele din acțiunea reconvențională este aplicabilă doar situațiilor în care nu participă consumatorul, iar serviciile sunt procurate, comandate sau folosite pentru necesități legale de activitatea de întreprinzător sau profesională, pentru a obține un careva profit, condiții însă ce nu se atestă la caz, or, contrar prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, care indică că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, Tatiana Gherasimenco nu a prezentat probe incontestabile ce ar conforma că Lolita Rotari a primit cu împrumut suma de 3830 Euro cu scopul de a desfășura o anumită activitate de întreprinzător sau profesională și a obține un oarecare venit în acest sens.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că prevederea art. 619 alin. (2) Cod civil, la care a făcut greșit trimitere Tatiana Gherasimenco și care a fost neîntemeiat reținută de către instanțele de judecată ierarhic inferioare nu este aplicabilă speței date, or, în situația în care în contractul de împrumut în calitate de împrumutat figurează o persoană fizică și nu este indicată clauza că suma împrumutului este destinată pentru a obține anumite beneficii în rezultatul desfășurării unei activități comerciale sau profesionale, se aplică prevederile art. 619 alin. (1) Cod civil, unde dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585, dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Ca urmare, instanța de recurs conchide că pretenția Tatiane Gherasimenco invocată în acțiunea reconvențională cu privire la încasarea dobânzii de întârziere urmează a fi admisă în parte.

În condițiile în care, până la data depunerii acțiunii reconvenționale, pârâta Lolita Rotari nu a restituit suma împrumutată și nici dobânda de întârziere, instanța de recurs constată că Tatiana Gherasimenco este în drept de a pretinde la încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada 31 decembrie 2012 (termenul limită de rambursare a împrumutului) – 2 decembrie 2014 (data devenirii definitive a deciziei instanței de apel prin care a fost încasată suma datoriei în temeiul recipisei din 16 martie 2012 și dată până la care Tatiane Gherasimenco solicită încasarea dobânzii de întârziere), cum este de fapt indicat și în acțiunea reconvențională cu concretizările ulterioare.

Reieșind din prevederile enunțate și efectuând calculul cu descifrare pe zile și în coraport cu suma datoriei, cu aplicarea corectă a ratei de bază a Băncii Naționale a Moldovei, instanța de recurs constată că pentru perioada 31 decembrie 2012 – 2 decembrie 2014, suma dobânzii de întârziere este de 637,60 Euro, conform calculului cu descifrare pe zile anexat la materialele cauzei după următoarea formulă: 3830 Euro (suma datorată) x (5%, dobânda conform art. 619 alin.(1) Cod civil) + rata de refinanțare a BNM (pentru fiecare perioadă în parte) ÷ 365 (zile din an) x 701 (zile aflate în întârziere).

Or, Lolita Rotari având obligația restituirii datoriei la data limită indicată, nu și-a executat această obligație în termenul stabilit, iar întârzierea în executarea obligațiilor pecuniare are drept consecință plata dobânzii de întârziere.

Sub acest aspect, urmează a fi respinsă pretenția Tatianeii Gherasimenco de încasare a dobânzii de întârziere în partea în care depășește suma calculată mai sus cu aplicarea corectă a ratei de bază a Băncii Naționale a Moldovei și, respectiv hotărârile instanțelor de judecată în acest sens urmează a fi casate.

În corespundere cu art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuieli de judecare a cauzei.

Astfel, din materialele cauzei se constată cu certitudine că, pe parcursul judecării cauzei respective în instanța de fond, pârâta / reclamantă Tatiana Gherasimenco a suportat cheltuieli de judecată în sumă de 500 lei – cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii reconvenționale, ceea ce se confirmă prin ordinele de încasare a numerarului din 9 iunie 2015 și 17 noiembrie 2015 (vol.I,f.d.123-124), sumă ce prin prisma art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, care statuează expres că, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului, corect a fost încasată de către instanțele de judecată din contul Lolitei Rotari în beneficiul Tatianeii Gherasimenco.

La fel, actele speței atestă că, pe parcursul examinării cauzei civile în instanțele de judecată, pârâta-reclamantă Tatiana Gherasimenco a fost reprezentată în instanța de judecată de către avocatul Ana Beriozchin, iar pentru serviciile acestuia, pârâta i-a achitat suma de 2000 lei pentru acordarea asistenței juridice în instanța de fond și suma de 2000 lei, pentru acordarea asistenței juridice în instanța de apel, ceea ce se confirmă prin ordinele de plată anexate la dosar (vol.I,f.d.180, vol.II,f.d.7).

Sub acest aspect, prin prisma prevederilor art. 96 alin. (1)-(1¹) Cod de procedură civilă, care reglementează expres că, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile, iar cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat, instanța de recurs reține ca fiind întemeiată solicitarea Tatianeii Gherasimenco invocată în acțiunea reconvențională privind încasarea

cheltuielilor pentru asistență juridică, motiv pentru care corect a fost admisă de către instanțele de judecată ierarhic inferioare.

Or, onorariul dispus spre încasare în sumă de 4000 lei pentru acordarea asistenței juridice în instanța de fond și în cea de apel, nu poate fi apreciat ca fiind exagerat, deoarece corespunde criteriului rezonabilității și din aceste considerente corect a fost compensat integral de către Lolita Rotari, cu atât mai mult că, avocatul Ana Beriozchin a reprezentat interesele Tatianei Gherasimenco începând cu data de 27 mai 2016 (vol.I,f.d.147), întocmind un șir de acțiuni procesuale necesare pentru soluționarea cauzei (vol.I,f.d.181, vol.II,f.d.8), prin urmare, costurile și cheltuielile suportate au fost necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

Totodată, se menționează că, la determinarea cuantumului cheltuielilor pentru asistență juridică, au fost luate în calcul și Recomandările privind cuantumul onorariilor și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobate prin decizia Consiliului Uniunii Avocaților din 30 martie 2012.

Din cele menționate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Lolita Rotari din alte motive decât cele indicate în cererea de recurs, de a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea admiterii integrale a pretenției din acțiunea reconvențională cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și în partea dată a pronunța o hotărâre nouă cu privire la admiterea parțială a cerinței sub aspectele sus enunțate. În rest, pretenția urmează a fi respinsă, iar decizia instanței de apel și hotărârea urmează a fi menținute.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Lolita Rotari.

Se casează parțial decizia din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 27 ianuarie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lolita Rotari împotriva Tatianei Gherasimenco cu privire la anularea recipisei, și la acțiunea reconvențională depusă de Tatiana Gherasimenco împotriva Lolitei Rotari cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, în partea admiterii integrale a pretenției din acțiunea reconvențională cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi, prin care:

Se admite parțial pretenția Tatianei Gherasimenco din acțiunea reconvențională împotriva Lolitei Rotari cu privire la încasarea dobânzii de întârziere.

Se încasează din contul Lolitei Rotari în beneficiul Tatianei Gherasimenco dobânda de întârziere a executării obligațiilor conform recipisei din 16 martie 2012 pentru perioada: 1 ianuarie 2013 – 2 decembrie 2014 în sumă de 637 (șase

sute treizeci și șapte), 60 Euro sau echivalentul în lei conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la momentul executării hotărârii, în rest, pretenția se respinge ca fiind neîntemeiată.

În rest, decizia din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 27 ianuarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Svetlana Filincova

Victor Burduh

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva